

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Avrigeana”, „Băndăna”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inferior), „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Ciarovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isoorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Lipovana”, „Lucaștrul”, „Lugoșana”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Iva-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercădiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Tărnăveana”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săsesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Tășnad), „Zărândeana”, „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Noul proiect de lege asupra învățământului poporal agricol.

I.

Un nou și foarte serios pericol amenință existența școalelor noastre populare. Este proiectul de lege asupra învățământului poporal agricol, trecut prin comisia de instrucție a camerei.

Iată în trăsuri generale principiile de cari este călăuzit acest proiect:

Sunt obligate a înființa câte o școală poporală agricolă toate comunele a căror majoritate preponderantă a populațiunii se ocupă cu agricultura și cel puțin 50 copii de ambele sexe în vârsta de școală dela 13—15 ani nu primesc instrucție în vre-o școală mai înaltă poporală, civilă, de comerț, medie ori de industrie.

Sunt îndreptățiți a înființa școale populare agricole: statul, confesiunile, societățile înființate spre acest scop și persoanele private.

Școalele populare agricole vor fi: unele de grad inferior și altele organizate independent.

Cele dintâi, cari sunt de a se înființa în comunele cu mai puțini de 120 copii obligați a frecuenta școala de repetiție, se vor întemeia pe cursul de învățământ cotidian al școalelor populare elementare (primare) existente, cele din urmă, în comune cu peste 120 copii, se organizează astfel, că instrucția agricolă o predă un învățător specialist, calificat pe terenul agriculturii, respective o învățătoare de specialitate.

Comune, cari nu posed pământul trebuincios pentru școalele populare agricole și nu pot asigura acest pământ nici prin arândare, și comune, ale căror aruncuri comunale trec peste 50% nu pot fi obligate la înființarea unei școale populare agricole independente.

Pentru scopurile școalelor populare agricole de stat și comunale se pot folosi localitățile, mijloacele de învățământ și personalul școalelor civile și elementare.

În școalele populare agricole băieții se vor instrui totdeauna deosebit de fete; numai dacă numărul elevilor este mai mic de 50, ele pot primi învățământul laolaltă cu băieții din obiectele de învățământ generale; instrucția agricolă trebuie să li-se predea însă, și în acest caz, deosebit.

Pentru școalele populare agricole de grad inferior comunele din regiunile muntoase trebuie să pună la îndemână un teritor de cel puțin 400 stângini cuadrați, comunele mici dela șes cel puțin 800 stângini cuadrați, comunele mari cel puțin 2 jugăre.

Pentru școalele populare agricole independente comunele cari se ocupă mai ales cu cultura pomilor și a viilor trebuie să destineze un teritor de cel puțin 5 jug, cele cari se ocupă mai ales cu agricultura 20 jugăre.

Comuna este obligată a prevedea școala poporală de agricultură cu rechizitele agricole trebuincioase învățământului practic.

Ministrul de agricultură are dreptul să organizeze, în legătură cu școala poporală agricolă independentă, un curs de calificare agricolă de un an pentru acei școlari, cari au absolvat o școală poporală agricolă și au implinit vârsta de 15 ani.

Fiecare tată, tutor și patron este obligat să lase a frecuenta școala poporală de agricultură, cu începere dela al 12 lea an implinit până la al 15-lea an implinit, pe acel copil obligat la școală, care n'a beneficiat de o instrucție mai superioară decât instrucția poporală elementară și nu a frecventat o școală pentru învățaceii de meserii sau școala de repetiție susținută de confesiunea proprie.

Școlarii, cari frecventează școala de repetiție de pe lângă o școală elementară, sunt obligați să asculte obiectele agricole în școala poporală agricolă.

Dacă elevul obligat să frecventeze școala poporală de agricultură nu știe scrie și ceti fluent și nu cunoaște cele patru operațiuni fundamentale din comput cu numeri întregi, sau dacă elevul nemaghiar obligat la școală nu posedă limba maghiară în măsura cerută de §-ul 19 al artic. de lege XXVII din 1907, trebuie să facă o clasă pregătitoare și afară de aceasta este obligat să mai frecventeze și un curs de 3 ani, adică până la vârsta implinită de 16 ani, școala poporală de agricultură.

Anul școlar ține 8 luni.

În școlile populare agricole de grad inferior sunt de a se întrebuița pentru instrucție în timpul iernii (Noemvrie—Martie) o zi întreagă sau două jumătăți de zi, laolaltă 7 oare pe săptămână, în celelalte luni o jumătate de zi, 5 oare, pe săptămână.

În școlile populare agricole independente sunt de a se întrebuița pentru instrucție în timpul iernii 2 zile cu câte 6 oare pe săptămână, în celelalte luni o zi, cu 6 oare, pe săptămână, afară de aceste Duminica o oară pentru învățământul religiei.

Mai mulți de 50 elevi nu pot fi primiți într'un an. Trecând numărul total al elevilor peste 150, trebuie să se mai angajeze un învățător specialist de agricultură.

Obiectele de învățământ obligatoare în școala poporală agricolă sunt: 1. Religia, de a cărei instrucție trebuie să îngrijască confesiunile respective din putere proprie. Totuși și acest obiect de învățământ este de a se propune în cadrele școlii populare agricole și totdeodată public.

2. Obiectele de învățământ agricole: Agrologia și Fitotechnia generală (cunoașterea plantelor), Fitotechnia specială, Cultura livezilor și îngrijirea livezilor, Cultura animalelor (a albinelor, vermilor de mătasă și a peștilor), Economia laptelui, Grădinăritul, Vieritul și Manipularea vinului, Economia pădurilor, Economia casei, Organizarea micilor moși, Socotelile agricole, Legile și organizația socială agricolă, Industria de casă, Lucrări de mână femeiești.

3. Obiectele de învățământ generale: cetit, scris, exerciții de compozițiune, geografie, istorie, constituție, comput, geometrie, igienă, îngrijirea copiilor de țată, elementele științelor naturale.

Învățământul este de tot gratuit; cărțile și rechizitele de scris trebuie să le dea școlarii, pe cheltuiala lor proprie, susținătorul școlii. Cei săraci trebuie provăzuți gratuit cu cărți de învățământ.

Limba de învățământ în școlile populare agricole de orice caracter este limba maghiară. Planul de învățământ și al orelor pentru toate școlile populare agricole le stabilește ministrul de instrucție în înțelegere cu ministrul de agricultură.

Atât în institutele de învățământ pentru învățători cât și în cele pentru învățătoare este de a se

avea în îngrijire deosebită împrejurarea, că elevii să fie pregătiți cum se cuvine în cunoștințele agricole, mai ales în direcție practică.

În scopul calificării practice a elevilor din pedagogiile de învățători și de învățătoare *fiecare susținător de școală este obligat a înființa și susține, în legătură cu fiecare pedagogie de învățători și de învățătoare, o școală poporală economică independentă.*

Până la înființarea unei astfel de școlii populare agricole independente susținătorul școlii este obligat a pune la dispoziția învățătorului specialist de agricultură de pe lângă fiecare institut pedagogic pentru învățători și pentru învățătoare — în scopul învățământului practic — 3—5 jugăre de pământ, a-l providea cu cele trebuincioase și a îngriji de cheltuielile de exploatație.

La institutele pedagogice se poate încredința învățământul în ramii agriculturii numai acelor învățători specialiști, cari după absolvirea unei academii agricole sau a unui institut de învățământ agricol au funcționat mai întâi cu succes ca învățători specialiști agricoli cel puțin 5 ani. Ca învățătoare pe lângă institutele pedagogice de fete se vor putea aplica numai astfel de învățătoare diplomate, cari posedă calificarea de învățătoare specialiste agricole și au funcționat cel puțin 3 ani la o școală poporală agricolă.

La institutele pedagogice de învățători și învățătoare, fără deosebire de caracter, puterea didactică specialistă pentru agricultură o numește ministrul de agricultură după ascultarea ministrului de instrucție.

Cualificația pentru învățământul de specialitate agricol la școlile populare agricole de grad inferior și-o poate câștiga un învățător diplomat al școlii populare elementare la un curs agricol organizat spre acest scop de către ministrul de agricultură; pentruca să poată predă învățământul într'o școală poporală agricolă independentă, învățătorul sau învățătoarea diplomată a unei școlii populare elementare trebuie să fi absolvit cu succes un curs de doi ani pentru învățătorii de specialitate ung. reg.

Ca minim de adaos la salariu pentru un învățător încredințat cu instrucția în specialitățile agricole se stabilește suma de K 100, care se consideră și la pensie. Învățătorii școlii elementare de stat și comunale cum și ai școlii profesionale, cari beneficiază de ajutor dela stat, sunt obligați a predă instrucția în obiectele de învățământ generale la școala poporală agricolă de stat și comunală fără un onorar deosebit.

Salariul unui învățător de specialitate instituit la o școală poporală agricolă independentă care nu e a statului trebuie să fie cel puțin asemenea salariului unui învățător de asemenea categorie dela o școală de stat, ale cărei beneficii sunt regulate prin art. de lege XXVII din 1907. Afară de aceste el mai beneficiază de cuartir sau de relut de cuartir și 20% din venitul curat al terenului de praxă ce se află în administrația sa.

Pentru organizarea și susținerea școalelor populare agricole, cari în primul rând cad în sarcina comunelor politice, sunt a se întrebuința: 80% ale venitului curat ce rezultă din terenul de praxă, restul venitului de întrebuințat pentru scopurile culturale ale comunei, partea din cele 5% ale contribuției școlare, care nu e reclamată pentru învățământul școlii populare elementare, alte ajutoare.

Comunele cari nu sunt în stare să organizeze și susțină din aceste izvoare școalele populare agricole, primesc ajutor de stat. Dacă cel puțin jumătate din salariul învățătorului specialist agricol comunal îl dă statul, pe învățătorul de specialitate îl numește ministrul de instrucție. Unde vede că e de trebuință, statul poate să organizeze școale populare agricole, ale căror cheltuieli de întreținere le va purta toate el. Numai terenul trebuie să-l pună comunele la dispoziție, și pentru școalele populare agricole de stat.

Toate școalele populare agricole stau sub supraveghierea ministrului de instrucție. La școalele populare de grad inferior dreptul de inspecție îl exercează inspectorul școlar regesc; la școalele populare agricole independente profesorii specialiști agricoli numiți spre acest scop de către ministrul de agricultură ori astfel de învățători specialiști distinși ai școalelor populare agricole, cari au lucrat cel puțin 10 ani pe terenul învățământului popular agricol.

Inspecția locală în școalele populare agricole comunale o face scaunul școlar comunal, la cele confesionale scaunul școlar confesional, al cărui membru și referent este din oficiu învățătorul specialist agricol al școalelor populare agricole.

În numărul viitor vom scoate la iveală pericolele ce rezidă în acest proiect de lege pentru autonomia școalelor noastre.

Bilanțul „Albinei“.

În ședința sa dela 19 crt. consiliul de administrație al primului nostru așezământ financiar a stabilit definitiv bilanțul anului de gestiune 1908 (al XXXVI-lea), precum și raportul său către adunarea generală convocată pe 27 Martie a. c.

Atât bilanțul, cât și raportul anual, prezintă momente destul de însemnate și de interes general pentru a ne putea ocupa cu ele la acest loc al revistei noastre.

Cel mai însemnat, între acestea este, că „Albina“, care abia cu doi ani în urmă, la 1907, și-a dublat capitalul dela K 1.200.000 la K 2.400.000 și a urcat din nou capitalul de acții cu K 600.000 la suma de K 3.000.000, cu care totodată se ridică la rangul celui mai mare institut de bani provincial (ca soc. pe acții) din țara întreagă.

Urcarea aceasta a capitalului social este reclamată atât de îmbucurătoarea dezvoltare a afacerilor primului nostru institut de bani, cât mai ales de absorbirea „Lugoșanei“ din Lugoș din partea „Albinei“, fapt deja hotărât de direcțiunile ambelor institute și care-și așteaptă acum numai ratificarea din partea adunărilor generale ale celor două societăți.

Prin contopirea „Lugoșanei“, și întemeierea filialei din Lugoș, care și-a început deja activitatea cu începutul anului curent, „Albina“ nu numai își lărgeste baza operațiilor sale pentru viitor, ci este chemată a împlini și o misiune mai înaltă economică-națională într'un ținut, unde până acum în lipsă de institute mai mari și puternice, sumedenii de mici institute de bani, mai ales străine, au exploatat poporul băstinaș, nu odată, cu camele exhorbitante.

Un alt obiect important, pe care direcțiunea „Albinei“ îl supune deliberării adunării generale dela 27 Martie a. c. este: „modificarea hotărârii Nr. X a adunării generale din 1907, cu privire la înființarea din partea „Asociațiunii“ a internatului de băieți în Sibiu — propunând ca: *întreg fondul din chestiune, de circa K 70.000 — întemeiat precum se știe din incidentul jubileului de 25 ani de existență al „Albinei“ — să se transpună în administrația „Asociațiunii“ cu autorizarea de a-l investi deocamdată în internatul Școlii civile de fete a „Asociațiunii“, care în timp apropiat reclamă mari adaptări.*

Scopul avut în vedere la timpul său cu întemeierea „fondului internatului de băieți“ în urma împrejurărilor măștere în care trăim și a condițiilor de existență din zi în zi tot mai grele, ce se pun instituțiilor noastre de tot felul, neavând prospecte de a putea fi realizat în curând în condițiile contemplate de fondatori — schimbarea mențiunii „fondului jubilar“ în sensul propus de direcțiune, fără îndoială va afla aprobarea factorului competent, a adunării generale a acționarilor, precum și a tuturor aceluia, cari, deoparte, știu cât de multe sunt exigențele internatului și ale școlii „Asociațiunii“ și cât de puține mijloacele disponibile pentru satisfacerea lor, iar de altă parte își dau seamă și de înalta misiune culturală-națională, ce o au aceste institute în sinul poporului nostru.

Trecând după acestea la analizarea bilanțului pe 1908, constatăm, că anul de gestiune expirat a fost un nou an de progres în viața primului nostru institut de bani, atât în ce privește dezvoltarea afacerilor, cât și profitul net. Aceasta se învederează din cifrele bilanțului publicat în numărul nostru ultim, conform căruia totalul activelor a crescut față de 1907 cu K 2.673.000, la respectabila sumă de rotund K 33.400.000, iar profitul net cu K 71.000 la K 341.893 —, care sumă corespunde la o rentabilitate de 14,22% ale capitalului de K 2.400.000, acum deplin vărsat.

Comparând singuraticile poziții mai principale ale activelor și pasivelor bilanțului ultim, cu cele ale anului precedent vedem că a crescut Escontul cu considerabila sumă de K 1.600.000 la K 13.055.802 — din care au fost reescontate cu finele anului K 4.375.375, mai mult decât în 1907 cu K 1.818.000.

Al doilea ram de afaceri: Imprum. hipotecare asemenea s'au sporit cu circa K 750.000 la K 9.184.551 pe baza cărora s'au emis și pus în circulațiune Scris. fonciare în valoare totală de K 6.970.000, (+ față de 1907 de circa K 400.000). Alt ram activ în creștere față de anul precedent este Cont-Curent, cu K 3.524.877 (în 1907 K 3.434.372). Pe când Cred. camb. cu acop. hipot. și Creditele personale sunt aproape neschimbate, cele dintâiu cu K 2.834.534 — și cele din urmă cu K 1.350.615.

O însemnată poziție a activelor o formează Efectele publice, cu suma de K 2.903.818, în butul cursurilor scăzute dela finele anului, în creștere față de 1907 cu circa K 260.000. Efectele fondului de garanție al scris. fonc. se cifrează cu K 533.538, arătând față de 1907 o creștere de circa K 16.000. O poziție

din active, ce merită a fi în special remarcată pentru micimea ei este: Interese restante și debitori cu K 44,048 — în reducere față de 1907 cu circa K 28,000. Față cu aceasta Interesele trans. anticipate se cifrează cu considerabila sumă de K 144,357 (+ față de 1907 de K 7000).

Dintre pasive sunt de remarcat Depozitele spre fructificare în sumă de K 16.656,913, în creștere față de anul precedent cu K 1½ mil., efect al dobânzilor urcate în 1907 și rămase neschimbate în tot decursul anului 1908.

Fondurile de rezervă, incl. fondul de garanție al scris. fonc., de K 902,891 în 1907, se cifrează în ultimul bilanț cu K 955,488, și anume a crescut Fondul general de rezervă cu rotund K 43,000 — la K 343,000 — iar cel special de rezervă, deși s'au amortizat din el perderile de curs de circa K 48,000 — cu circa K 10,000 la K 112,488.

Fondul de pensii prezintă starea de K 593,436 (în 1907 K 555,769).

O reducere însemnată de peste K 1½ mil. dela K 2,350,304 la K 846,591, arată poziția Diverse conturi creditoare, care reducere paralizează cea mai mare parte a creșterii la Reescont.

Venitul brut al anului 1908 s'a cifrat cu K 1.669,020, arătând față de 1907 o creștere de circa K 100,000.

Privitor la distribuirea profitului net de K 341,893.75 direcțiunea prezintă adunării generale următoarea propunere:

1. Să se dea acționarilor dividendă și supradividendă de 10% K 240,000. 19% tantiemă statutară membrilor direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor institutului K 42,159.83. Fondului general de rezervă K 30,000.—. Fondului de penziuni al funcționarilor K 7,000.—. Fondului special de rezervă restul de K 2,833.92.

Primită această propunere: dividendă anului 1908 va fi de K 20.— de acție. Fondul general de rezervă se va urca la K 373,000.—. Fondul special de rezervă la K 115,322.07, în fine Fondul de penziune al funcționarilor la K 600,436.—.

Să creștem negustori pe seama satelor noastre.

În fine totuși încep a se arăta semne pentru un început de lucrare mai de nădejde și în direcția negoțului. S'au publicat și se publică anunțuri și concurse pentru negustori și industriași români, ca să nu fim avizați tot numai la străini. În cele din urmă lumea a venit la ideea, că acești oameni, nu-i de lipsă să-i aducem din alte părți, ci în fiecare ținut s'ar putea crește oameni, anume pentru cariera negustorească, cari apoi să ușureze producătorilor noștri desfacerea surplusului de producție și să le furnizeze pe de altă parte articolele pe cari nu sunt în stare să le producă, dar de cari au neapărată trebuință.

„Asociațiunea”, la indemnul și chiar sprijinul material al unui mecenat, plin de iubire pentru neamul său și pentru pătura din care s'a ridicat, a ajuns să se convingă că trebuie să pornească și ea o lucrare practică în direcția desvoltării comerțului, alegându-și ca prim loc de încercare, conform dorinței propunătorului, — despărțământul Năsăudului.

* * *

Cine cunoaște Năsăudul și împrejurimile lui, nu se va mira nici decât, că „Asociațiunea” și-a ales

chiar acest loc pentru de a face prima încercare cu deschiderea unui *curs pregătit pentru negustori*. Toate prăvăliile din întreg jurul Năsăudului, toate măcelăriile, toate cărcimele, tutungeriile sunt jidovești. Toți păpucarii, tinichegii, văpsitorii, croitorii sunt perciunați. Întreg produsul harnicilor economi ai acestui ținut în valoare de sute de mii, ajunge pentru prețuri bagatele în mâinile acestor străini de sângele, neamul și năcazurile noastre.

Dar nu numai comerțul și industria au ajuns în mâinile lor, ci se vără și în agricultură. Năsăudul își acvirează azi o mare parte a trebuințelor sale de lapte din comuna curat jidovească învecinată: „Entradam”. Vara „Domnii” din Năsăud fac un adevărat peregrinaj la stana jidovească din „Podul Entradam”-ului, plătind litra de zăr, cu prețuri terribile, mai scump chiar decât laptele.

Țăranul neputându-și valoriza produsele cu prețurile ce s'ar cuveni, — deși e muncitor și cumpătat — a ajuns aproape la sașă de lemn și trăiește azi din grația străinilor, cari au venit aici cu câte un fomotoc de raze de vâozare în spate și astăzi sunt proprietarii celor mai frumoase case și locuri din toate comunele. Dacă ajungi în vre-o comună, zărești aproape de biserică o casă frumoasă mare de piatră. Dacă întrebi a cui e? Țăranul își ridică respectuos pălăria din cap și răspunde cu sfială: „a domnului Șloim”. Azi nu domnul părinte sau domnul învățător e mai mare domn în comună, ci domnul Șloim.

Și când te mai cugeți, că câtă otravă nu au băgat ei în poporul nostru, câtă stricăciune n'au adus cu ei, la câte rele nu i-a învățat și la ce mizerie i-a adus?

Toți aceștia trăiesc de pe spatele bietului țăran, se îmbogățesc din sudorile lui. Dacă nu le-am fi dat ocazie și răgaz, ca să se așeze aici, azi am dispune de un popor bine situat economic, independent, care să nu cunoască ce-s lipsurile, și să nu fie slit a se căciuli la toate veniturile.

* * *

Se pare însă, că și Năsăudenii au ajuns a se convinge de situația mizeră, în care se află acest ținut, căci de un timp s'a pornit o mișcare plină de insuflețire, pentru desrobirea de sub jugul străinilor. Cauza principală a fost cartelarea tuturor prăvăliilor și măcelăriilor de aici, cari servese marfă de tot proastă și scumpă, neavând a se teme de nici o concurență. În urma acestei împrejurări ideea înființării unei *societăți românești de consum* în Năsăud s'a născut de sine. S'au aflat câțiva oameni de inimă, cari au pus la cale înființarea acestei societăți și de prezent suntem aproape de realizarea ei. Mai întâi în mic cu acțiuni de câte 10 coroane bucata, pentru a putea pătrunde și în cele mai sărace pături ale economilor noștri, și astfel a se simți cu toții legați de prăvălia românească.

Tot din șirul inteligenții din Năsăud s'a pornit în iarna aceasta și ideea înființării unei cărămidării ca societate pe acțiuni care — luând în considerare materialul brut, de aici atât de acomodat pentru facerea de cărămizi pe de o parte, pe de altă parte având în vedere și lipsa cea mare precum și scumpețea enormă a cărămizilor, — e mult promițătoare. Ar fi una dintre primele întreprinderi industriale românești. De altcun în Năsăud dispunem și de o fabrică de spirt, cari încă au ajuns în mâni românești (Șotropa & Marțian).

Tot în iarna aceasta s'a pornit o mișcare și în celelalte comune din jurul Năsăudului îmbăcsite de măr-

furile rele și scumpe ale jidovilor. Așa în comunele Rebrîșoara, Zagra, Feldru, Maier, Nepos etc.

Prima încercare de a se înființa reuniuni de consum s'a făcut în comuna Salva, la inițiativa zelosului și harnicului român Dl Daniello, și praxa de până acuma ne dovedește, ca sub o conducere bună, în scurtă vreme se poate ajunge la rezultate foarte frumoase. Aceasta reuniune nu râvnește la câștig mare, ci scopul ei principal e aprovizionarea locuitorilor comunei cu mărfuri bune și cât se poate de ieftine. Din cele mai îndepărtate comune aleargă la Salva țărani și inteligenți, pentru a-și procura de aci cele trebuincioase. — Ahea este o jumătate de an de când reuniunea s'a înființat și 2 boltași percinnăți și-au și luat tălpășița.

Chiar în acest timp, când inteligența năsăudeană eră frământată de planuri atât de frumoase sosește un circular din partea Asociațiunii la despărțământul de aici, cam de următorul cuprins:

„În urma propunerii unui membru al asociațiunii comitetul central a decis ca despărțământul Dvoastră să deschidă în Năsăud, încă în iarna aceasta, un curs de negoț pentru țărani din comunele aceluși ținut.

„Spre acest scop, comitetul Central Vă pune la dispoziție suma de K 200.— pe care o veți întrebuința pentru retribuirea persoanei, care se va angaja cu ținerea acestui curs și pentru închirierea, încălzirea etc. unui local corăspunzător.

„În acest curs va trebui tratat cam următorul material; 1). Folosul negoțului la sate; 2) Cum se îmbogățește negustorii străini; 3). Și țărani nostri pot și trebuie să pornească un început de negoț, lucru pe care țărani nostri îl fac în multe părți, locuite de Români; 4). Cari sunt însușirile unui negustor bun? Înainte de toate el trebuie să știe carte; 5). Intocmirea bolții; 6). Marfa cu care ar trebui să se înceapă, de unde să se procure această marfă; 7). Părți mai de căpetenie din legea comercială; 8). Pregătirea hărțiilor trebuincioase pentru cererea dreptului de a deschide bolta; 9). Bolta să se împreune unde numai se poate cu licență pentru vinderea beuturilor, a tutunului și a sărei; 10) A se spune țăranilor toate articolele, cu cari se poate face negoț la sate, articole de hrană, de îmbrăcăminte etc.; 11). Noțiuni simple despre purtarea socotelilor și despre modul de a socoti câștigul dela marfă; 12). Despre însoțirile de consum.

„Veți stărui ca la acest curs să iee parte cel puțin câte un țăran din cele 23 comune ale cercului administrativ Năsăud“.

Comentar nu trebuie să-i fac, căci fapta aceasta se laudă de sine. Constat numai, că inteligența de aici însuflețită deja de mai înainte pentru ajutorarea economilor, a pornit imediat după sosirea acestui circular, o mișcare și mai însuflețită pentru executarea ei.

Comitetul despărțământului asociațiunii a luat cu plăcere cunoștință de cuprinsul acestui circular, care a sosit în cel mai potrivit timp și va începe în timp apropiat executarea dispozițiilor lui.

Comitetul despărțământului a adus hotărîrea, ca el dimpreună cu întreagă inteligența să pornească o vie mișcare înainte de toate prin prelegeri economice încurajatoare, prin cari arătându-li-se țăranilor foloasele cele mari ce le aduc astfel de întreprinderi, să caute să-i câștige și însufletească pentru îmbrățișarea comerțului, premergând cu exemplu prin înființarea respective inițierea înființării de consumuri în fiecare comună românească, cari să-și aibă o centrală în Năsăud, dela care să-și acvireze marfa de lipsă — și care să exerciteze și controlul necesar.

Făcut odată începutul și dacă acesta va aduce rezultate îmbucurătoare, se vor afla tot mai mulți, cari să-și încerce plugul în ogorul încă nelucrat de noi al negoțului.

Fie ca aceste încercări să-și aibă în scurtă vreme roadele lor bogate, și azi mâne să vedem în toate părțile noastre locuite de Români, negustori și industriași din sângele nostru, iar sutele de mii și milioanele, cari azi merg toate în mâni străine să ajungă în mâinile fraților noștri.

Emil Tișca.

Apel

cătră institutele noastre de bani.

Rugăm stăruitor Onor. direcțiuni ale institutelor noastre de bani să invrednicească de atențiunea cuvenită apelul lansat cu data de 1 crt. de prezidiul „Solidarității“, publicat și de noi în Nrul nostru 6 și completat în Nrul 8 a. c. și să grăbească a contribui o sumă oarecare în scopul angajării din partea „Asociațiunii“ a unui specialist pentru conducerea sistematică și practică a educațiunii economice a poporului nostru.

Până acum au încurs la Cassa „Solidarității“ în scopul amintit, următoarele sume:

Dela „Cârțișoreana“, Streza-Cârțișoara	K 10
„ „Coroana“, Bistrița	20
„ „Economia“, Cohalm	100
„ „Oraviciiana“, Oravița	50
„ „Progresul“, Ilia-murășană	10
„ „Viitorul“, Ocna	10
Total	K 200

Contribuirile sunt a se trimite la „Solidaritatea“ în Sibiu.

Dela „Solidaritatea“.

Dintre institutele noastre de bani — membre ale „Solidarității“ și-au supus în anul acesta conturile de încheiere reviziunii unui revizor-expert extern următoarele institute:

- „Albina“, Sibiu.
- „Ardeleana“, Orăștie.
- „Aurora“, Baia mare.
- „Cassa de păstrare“, Mercurea.
- „Chiorana“, Șomcuta mare.
- „Frățietatea“, Sadu.
- „Fortuna“, Rodna-veche.
- „Geogăna“, Geoagiu inf.
- „Lipovana“, Lipova.
- „Mărgineana“, Poiana.
- „Mercur“, Năsăud.
- „Săcana“, Sacul.
- „Sentinela“, Satul nou.
- „Sercăiana“, Șercaia.
- „Tibleşana“, Caiatul mic.
- „Vlădeasa“, B.-Huedin.

Primirea în sinul însoțirii noastre ca membrii au mai cerut-o în cursul unei curente institutele:

- „Cârțișoreana“ din Streza-Cârțișoara
- și „Unirea“ din Vad.

Jurisdicțiune.

Decisiuni curiale.

Terorizarea minorității în adunarea generală. Tribunalul comercial și cambial din Budapesta, ca for comercial, a nimicit în 1906 toate deciziunile luate în adunarea generală a unei însoțiri din capitală, pe motiv, că, precum s'a dovedit, singuraticilor acționari prezenți la adunare nu li s'a dat ascultare, ci cu amenințări și vociferări au fost împiedecați a-și rostii vorbirile și apoi depărtați din localul adunării generale.

Sentința instanței prime a fost aprobată la timpul său și de tabla reg., iar nu de mult și de Curia reg. — fiindcă minoritatea prezentă la adunarea generală a fost terorizată.

*

Reducerea dobânzilor la depozite spre fructificare. Etalonul depozitelor spre fructificare stipulat prin contract separat nu poate fi redus din partea institutului în mod unilateral, conform dispozițiilor statutelor; ci reducerea se poate face sau numai în contelegere cu deponentul sau institutul trebuie să anunțe depozitul.

(Curia reg. sub Nr. 5070/908 v. IV p. t. dela 8 Ianuarie 1909).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 25 Februarie 1909.

Dela ultimul nostru raport săptămânal incoace să mențin în presa internă și externă în formă tot mai pronunțată știrile alarmante despre un apropiat războiu între monarchia noastră și Sârbia, care prea ușor ar putea da ansă la o conflagrațiune europeană. Știrile acestea, firește, nu au rămas fără efect asupra burselor și piețelor de bani, apăsând cursurile și provocând scumpirea numărării, care dealtcum este abundent, atât în străinătate, cât și în piețele interne.

Situația sumară a Băncii Austro Ungare dela 23 crt. arată o creștere a rezervei de bancnote libere de dare cu K 45 mil. la K 184 mil., a portofoliului cu K 17.7 mil. la K 418.7 mil. și a metalului nobil cu K 8.7 mil., cu care rezerva metalică reprezintă o valoare de peste K 1.600 mil.

LEGISLAȚIUNE.

Intrarea în vigoare a legii asupra cecului. Noua lege asupra cecului desbătută în ambele case legislative la finele lui Nov. a. tr. a primit sancțiunea preainaltă la 28 Decembrie a. tr. și s'a publicat în Monitorul legilor țării la 31 Decembrie 1908. Acum au apărut în numărul dela 12 crt. a foaiei „Budapesti Közlöny“ mai multe ordinațiuni, privitoare la intrarea în vigoare a art de lege LVIII 1908 asupra cecului.

Conform ordinațiunii ministeriale Nr. 557/909 în general noua lege va intra în vigoare la 1 Iulie 1909; § 2 însă, intrucât privește registrul firmelor, în ziua publicării acestei ordinațiuni. În legătură cu aceasta ordinațiune, o altă ordinațiune a ministrului de comerț, dezignează în sensul §-lui 30 al legii, ca loc de saldare al cecurilor institutul „Budapesti Ieszámi-

toló-egylet“ — „Budapester Saldierungsverein“. O altă ordinațiune a aceluiaș ministru cătră camerele de comerț și industrie, regulează cererea de admitere în registrul firmelor a firmelor, cari doresc a avea facultatea de a putea figura ca asignat (plătitor). Ministrul de finanțe în fine încă a emis o ordinațiune cu privire la timbrarea cecurilor.

Noua lege asupra cecului, considerând deosebita importanță, ce o are pentru institutele de bani, o vom publica în curând și noi — în întregime.

*

Reforma legii asupra societăților de asigurare. La 10 crt. a avut loc în ministerul de justiție o anchetă, al cărei obiect a fost reforma legii referitoare la afacerile de asigurare. Proiectul de lege elaborat și prezentat din însărcinarea ministrului de justiție de judele de Curie G. Thirring țintește reforma părții administrative a legii de asigurare, în următoarele două direcții: 1. Societățile de asigurare de pe teritoriul coroanei ungare să fie supuse pe viitor unui control sistematic din partea statului și 2. Rezervele de premii pentru asigurările pe vicață să se plaseze în efecte ungare. Cu controla va fi însărcinat deocamdată ministrul de comerț, va să zică nu se va crea un oficiu de stat separat. La această anchetă au luat parte afară de reprezentanții ministrilor de comerț, finanțe, justiție, reprezentantul Croației și Slavoniei și doi specialiști de frunte: directorii generali dela „Prima societate ungară de asigurare generală“ din Budapesta („Erste ung. allg. Assecuranz-Gesellschaft“) și dela „Riunione adriatica di Scurtà“ din Triest. Ancheta a desbătut întreg proiectul, care cu unele modificări va fi prelucrat în timpul cel mai scurt, așa că deja peste câteva săptămâni ministrul de justiție îl va putea prezenta camerei.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Bihoreana“, institut de credit și economii în Oradea-mare, unul dintre institutele noastre financiare de frunte, a progresat în continuu, în cei 10 ani de când există. Totalul activelor conform bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1908 se cifrează cu K 4.229,747 față de K 3.707,113 din 1907, deci o creștere de K 522,634. La totalul de K 4.229,747 participă filiala din Tinca cu K 672,874. Comparând singuraticile poziții de activă din bilanțul anului 1908 cu cele din anul 1907 vedem la toate o creștere afară de Imprumuturile hipotecare pe amortizare, cari s'au redus dela K 35,797 la K 32,635 deci cu K 3.162 și la Creditele pe obligațiuni, cari de asemenea s'au redus cu neînsemnata sumă de K 933 la K 12,488, Escontul a crescut dela K 2.837 691 la K 3.192,732 (cu K 355,040) la care sumă participă Filiala cu K 429,354 (față de K 353,744 din 1907). Creditele hipotecare au crescut cu K 24,349 la K 527,592 (Filiala K 235,282) Creditele de cont-curent arată o creștere de K 60,899 și se cifrează cu K 202,672 (față de K 135,355 din 1907) Efectele încă arată o frumoasă creștere de K 68,570 și au ajuns suma de K 123,089. Pasivele institutului încă arată creșteri față de anul 1907 Capitalul social s'a urcat prin vărsămintele emisiunii a II-a de acții la suma de K 1.200,000. Depunerile au crescut cu K 33,991 la K 1.560.103. Creșterea aceasta mică își află explicarea în împrejurarea că cele mai multe acții din emis. II-a s'au plătit probabil din sumele depuse la institut. Reescontul a

crescut dela K 1 020,509 la K 1 045,440 va să zică numai cu K 24,931. Rezervele institutului au ajuns cu finea anului 1908 la suma de K 182,000 (fondul de rezervă K 174,500 iar fondul de rezervă pentru pierderi K 7,500) Fondul de penziune al funcționarilor a crescut dela K 24,100 la K 33,000.

Venitul brut a crescut dela K 282,804 la K 336,397, iar cel curat dela K 80,696 la K 107,375 (din acesta K 3,013 transpuse din anul 1907) cu toată creșterea cea mare a regiei (d. e. salariile s'au urcat dela K 24,660 la K 44,312.)

Adunarea generală s'a ținut la 18 crt. Direcțiunea a propus distribuirea unei dividende după acțiunile din emis. I. de 7%; urcarea fondului de rezervă la K 200,000, a Fondului de rezervă pentru pierderi la K 10,000, a Fondului de penziune al funcționarilor la K 40 000. Pentru scopuri de binefaceri a propus suma de K 3,164, iar K 5,130 să se transpună la profitul anului viitor (1909).

*

„*Bistrițiana*“, institut de credit și economii în Bistrița cu 31 Decembrie 1908 „încheiat al 21-lea an de gestiune. Bilanțul acestui an comparat cu cel din 1907 prezintă schimbări însemnate provocate probabil de noua lege execuțională. Escontul, ramul principal de operațiuni a scăzut în anul 1908 cu K 38,491 la K 1.022.289; deasemenea Imprumuturile pe obligațiuni s'au redus dela K 227,832 la K 180,701 (cu K 47,131). În schimb au crescut imprumuturile pe ipotecă cu frumoasa sumă de K 97,902 la K 357,048 (față cu K 259.146 din 1907), iar Cambiile cu acop. hip. cu K 54,247 la K 150.720 (dela K 96,473); Lombardul a crescut dela K 8,355 la K 15,990 (cu K 7,135). Poziția Realității încă s'a urcat dela K 32,000 la K 43.000. La totalul activelor de K 2.124,174 (față cu K 2 068,510 din 1907 contribuie Filiala din Teaca cu K 288,973 (sub titlul Cont-curent). Dintre pasive a crescut capitalul social dela K 122.320 la K 240,000. Urcarea capitalului pare a o fi simțit poziția Depuneri spre fructificare, care arată o reducere dela K 906,599 la K 846,504 cu K 60,095. Fondul de rezervă arată cu finea anului 1908 o creștere considerabilă de K 69,427 și se cifrează cu K 151,067 față cu K 81,640 din anul 1907; Fondul special de rezervă s'a redus dela K 59,278 la K 17,574 (va să zică cu K 41,704). Reescontul încă a scăzut cu K 78,240 la K 368.559. Cu o sumă neînsemnată (cu K 2,425) s'au redus și Imprum. hip. cedate la K 73,275. A crescut poziția Creditori cu circa K 40.000.

Profitul curat al anului 1908 să cifrează cu K 26,339 (față cu K 24,776 din 1907) la un venit brut de K 161,852 (în 1907 de K 117,555). Adunarea generală a fost convocată pe 27 crt. și direcțiunea propune distribuirea unei dividende de 10% după emis. I. de K 80.000; Dotarea fondului gener. de rezervă cu K 10,500, a Fondului special de rezerv. cu K 490, a Fondului de penziune cu K 3,000. După dotarea aceasta fondul de penziune va ajunge suma de K 70,000.

Pentru scopuri filantropice direcțiunea propune K 1,000, iar ca adaus de scumpete funcționarilor K 2,799,

*

„*Victoria*“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Arad. Acest fruntaș institut al nostru, având deja un trecut de 21 ani, a continuat și în anul expirat a se desvoltă și consolida în mod foarte îmbucurător. Activele totale i-au crescut față de anul 1907 cu circa K 1½ mil., la considerabila sumă de

K 12.443,538, venitul brut cu aproape K 200,000 la K 836,020 și profitul net dela K 185,566 la K 190,360. Ramul principal de afacere Escontul a crescut față de 1907 cu mai mult de K 934,000 la K 9.296,535 din care sumă au fost reescontate la finele anului K 2.923,947 va să zică numai ceva peste 31%. Imprumuturile ipotecare cultivate în măsură mai mică de acest institut au crescut în anul expirat cu circa K 124,000 la K 1,574,155. O însemnată poziție a activelor sunt Efectele proprii, cari incl. Acțiunile străine de K 85,960 reprezintă considerabila sumă de aproape K 780,000 formând o însemnată garanție a mobilității și solvabilității acestui institut. Soliditatea bilanțului se învederează mai departe și din neînsemnata sumă a Intereselor restante, cari se cifrează abia cu circa K 15,000. Intre pasive este de relevat, pe lângă capitalul soc. de K 1.200,000 impunătorul fond de rezervă (general și special) de K 991,968, în creștere față de 1907 cu aproape K 70,272, care cu dotațiunea anului curent se urcă la K 1 015,000. Pe lângă frumoasele fonduri de rezervă „*Victoria*“ mai are și un „Fond de pensii“ de K 126,748 în creștere față de 1907 cu circa K 15,000. Cea mai însemnată poziție a pasivelor însă o formează Depozitele spre fructificare de K 6.820,492, cari au crescut față de anul precedent cu considerabila sumă de circa K 817,000, dovadă a încrederii tot mai mari, ce continuă a-și câștiga acest institut la publicul mare.

Circulația totală a anului 1908 s'a cifrat cu K 165.114,244.

Adunarea generală și a ținut-o „*Victoria*“ la 21 crt., participând 50 acționari, reprezentând 1521 acții cu 518 voturi. S'a aprobat raportul direcțiunii și bilanțul și pe lângă unele modificări în statute, direcțiunea a fost autorizată a mai deschide, pe lângă filiala din Chișineu, care progresează îmbucurător, și alte filiale la timp și loc potrivit.

Profitul net de K 190,360-55 adunarea generală a hotărât a-l distribui cum urmează:

10% dividendă și supradividendă K 120,000, fondului de rezervă K 23,032, tantieme diverse K 23,857-65, fondului de pensii K 8,347 și pentru scopuri culturale-filantropice K 5.000; în fine s'a transpus în contul anului 1909 K 10,123-90.

Dividenda s'a fixat deci cu K 20 față de 8% = K 16 în anul trecut.

În direcțiune au fost realeși cu totalitatea voturilor domnii Dr. Nicolae Ciaclan, și Traian Vațian.

DIN REGISTRUL FIRMELOR.

„*Auraria*“, Abrud. Înregistrat dreptul de firmare al noilor membri din direcțiune Dr. George David și Iosif Gomboș. — Șters: George Ivașcu și Petru Macaveiu.

*

Cassa de păstrare, soc. pe acții în Sasca montană. Șters: Dreptul de firmare al foștilor membrii din direcțiune: Dr. A. Lichifuss și Șofron Avramescu și al contabilului Emanuil Bărăbaș. — Înregistrat: Dreptul de firmare al membrilor noi aleși: Dragolyab Scholia și George Nădaski și al nou alesului contabil Iancu Vișian. — Mai departe prin decisiul tribunalului din Biserica Albă No. 18908 dela 31 Dec. 1908; firma de până acum: „Cassa de păstrare, societate pe acții în Sasca montană“, s'a schimbat în: „Cassa de păstrare, societate pe acții în Szászkaabánya“.

CRONICA.

Emigrația în Statele Unite ale Americii.

După o statistică recentă în ultimii 10 ani (1898—1908) numărul imigraților în Statele Unite a fost de 8.500.000 și să zică au imigrat anual câte 850.000 de persoane. În acelaș period s'au reintors din Statele-Unite 3.300.000 de emigranți, astfel că creșterea populației Statelor Unite se poate evalua cu 520.000 de persoane la an.

Cassele de economii școlare în România.

Di Sp. Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii, a întocmit un regulament pentru funcționarea Cassele de economii școlare, aprobat de M. S. Regele și publicat într'un număr recent al „Monitoriului Oficial”.

Aceste casse sunt obligatorii pe lângă școalele primare urbane de băieți și fete. Pe lângă școalele rurale, ele vor funcționa acolo unde se va putea și, în genere, vor fi în legătură cu băncile populare, unde se vor și depune economiile copiilor.

Cassele de economii vor funcționa dela 1 Octombrie până la 31 Mai a fiecărui an.

Institutorii și institutoarele vor strânge, fiecare în clasa sa, economiile dela elevi și le vor predă zilnic directorilor sau directoarelor.

În ziua de 1 Octombrie se împart în fiecare clasă atâtea foi volante de economie, câți copii s'înscru ca depunători.

Pe fiecare foaie volantă, institutorul scrie în locurile anume rezervate: numele și No. școlii, localitatea în care se află, numele elevului și clasa.

Directorul sau directoarea deschide registrul șnruit și parafat, în care înscrie pe clase în ordine alfabetică, pe toți elevii depunători.

Foile elevilor vor fi investite cu sigilul școlii și semnate de director și institutorul clasei.

Atât în registru cât și în foaia volantă se va trece neapărat No. libretului elevului.

Pentru elevii, cari au deja librete din anii trecuți, No. libretului se va trece odată cu liberarea foaiei volante de economie; pentru cei ce depun pentru întâia dată, No. libretului se va trece după efectuarea primului vărsământ.

Foile volante, odată date elevilor, nu mai pot fi nici anulate, nici preschimbate până la liberarea libretului.

Libretele elevilor rămân în păstrarea direcțiilor tot timpul cât elevul va sta în școală și nu se va libera decât odată cu certificatul de absolvire, sau la permutarea la altă școală. Rămâne la chibzuința directorilor de a libera libretele înainte de timpul fixat, dar numai când sunt motive valabile și în interesul personal al elevului.

Când se eliberează libretele elevilor ei vor semna pe foaia registrului ultimul an școlar, notând numărul libretului, numărul recipiselor libretului, suma totală cuprinsă în libret, ca și a restului în numerar, ce au primit.

La finele trimestrului se va nota în libretul de note al fiecărui elev. În rubricile anume arătate în libret, suma ce a depus la Cassa de economie și numărul libretului cu care diferitele sume ale lui sau vărsat la Cassa de economie a statului.

Cassele de economie școlară sunt puse sub controlul ministeriului instrucțiunii publice și al cultelor, direcția învățământului primar și normal primar.

O nouă fundațiune pentru meserii și cariera tehnică. Inimosul român, căpitanul în penziune Teodor Sandul, din părțile Nasăudului, repausat în anul trecut, și-a testat întreagă averea în valoare de K 25.000. — „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român”. Din venitul acestei fundațiuni purtând numele de: *Fundațiunea „Teodor Sandul”* se vor crea conform dispozițiilor testamentului, *stipendii pentru meserii și carierile tehnice ev. pentru agronomie sau grădinărit*. Iată un testament cu adevărat înțelept, al unui testator pătruns de spiritul timpului și prevăzător, care îndrumă tineretul nostru spre carierile practice, atât de neglijate pân acum la noi Români.

Posta Redacțiunii.

Dlui V. V. B. în Br. Mulțămim pentru foaia trimisă, dar Te rugăm a ne schiță pe scurt cuprinsul articolului publicat, să putem da o notiță în revista noastră Salutări.

Dlui N. C. în C. Primit; vom face uz de ele.

Dlui Dr. T. M. în O. Primit. Urmează scrisoare.

Sumar.

Noul proiect de lege asupra învățământului popular agricol. — Bilanțul „Albinei”. — Să creștem negustori pe seama satelor noastre. — Apel către institutele noastre de bani. — Dela „Solidaritatea”. — *Jurisdicțiune*: Terorizarea minorității în adunarea generală, Reducerea dobânzilor la depozite spre fructificare. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Legislațiune*: Intrarea în vigoare a legii asupra cecului, Reforma legii asupra societăților de asigurare. — *Societăți financiare și comerciale*: „Bihoreana”, „Bistrițiana”, „Victoria”. — *Din registrul firmelor*. — *Cronică*: Emigrația în Statele Unite ale Americii, Cassele de economii școlare în România, O nouă fundațiune pentru meserii și cariera tehnică — Poșta redacțiunii.

„DETUNATA”, inst. de credit și de econ. în Bucium.

Anunț:

„Detunata” institut de credit și economii, societate pe acții în Bucium, în urma deciziei direcțiunii dela 24 Febr. a. c. dă după depunerile până la 5000 — cor. interese de 5% cu anunț statutar; după depunerile peste 5000 — cor. dă interese de 5½% cu anunț statutar, iar cu anunț de 6 luni 6% interese.

Corporațiunilor și Fondurilor culturale, fără considerare la suma depusă dă interese de 6%.

Bucium, în 25 Februarie 1909.

Nr. 33 (1--1)

Direcțiunea.

Nr. 190/1909.

CONCURS.

În conformitate cu dispozițiunile pentru administrarea fondurilor și fundațiilor „Asociațiunii, pentru literatura română și cultura poporului român“, se publică concurs pentru „premiul Andreiu Murășan“ pe doi ani de câte 300 cor.

La concurs se admite orice lucrare originală de cuprins literar, tipărită în Ungaria în cursul anilor 1907 și 1908.

Concurenții vor avea să înainteze până la 1 Maiu a. c. st. n. la biroul „Asociațiunii“ în Sibiu cinci exemplare din lucrările lor. Decernarea premiului se va face în ședința plenară a secțiunilor științifice-literare, iar premiarea în adunarea generală din acest an.

Sibiu, 1 Februarie 1909.

Prezidiul Asociațiunii:

Iosif Sterca Șuluțu m. p.

„Inst. de credit și de econ., ca soc. pe acții în Mehadia“.

CONCURS.

La nou înființatul „Institut de credit și de economii, ca societate pe acții în Mehadia“ e de ocupat din 1 Martie a. c. postul de **contabil**, pe lângă un salariu lunar de 100 cor. După 3 ani dela înființare contabilul are drept și la tantiema statutară.

Reflectanții au a dovedi prin atestate legale, că sunt absolvenți de școale comerciale și că au oareșicare praxă în ramura contabilității de bancă.

Preferiți vor fi cei cu o praxă mai îndelungată, căroră direcțiunea institutului e aplecată a le statorî eventual și salariu mai mare.

Mehadia, în 22 Februarie 1909.

Nr. 80 (1-3)

Direcțiunea.

Societatea de asigurare „Dunărea“.

Fondată la 1867. ★ Fonduri de garanție K 33,928,000

Centrala în Viena:

◆◆ Agenturi generale în Sibiu și Brașov ◆◆

la

„Albina“ inst. de credit și de economii.

„Dunărea“ se ocupă cu:

Asigurări contra focului, a pagubelor de grindină, contra infracției (furt prin spargere), asigurări de sticle la galantare, de transport, precum și cu asigurări asupra vieții și de rente, sub cele mai culante premii și condițiuni. Asemenea se fac asigurări pentru cazuri de accidente prin societatea de asigurare pe acții „Danubius“ fondată sub egida societății „Dunărea“.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 24 Februarie 1909.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Renta ung. aur, scut. de dare	111--	111--
4	„ „ Cor. „ „ „	90.70	91.15
3 1/2	„ „ „ „ „ „ „	81.30	81.75
3--	Impr. cu premii à 100 fl. „ „ „	193.50	193.50
4	„ p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	144.50	143.50
3	Impr. p. regul. Porților de fier „ „ „	77.90	77.50
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone „ „ „	99.50	99--
4	„ rurale ungare „ „ „	93--	93.25
4	„ „ croato-slav. „ „ „	94.75	94.50
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor, Mai-Nov., sc de dare	93.45	93.75
4	„ „ „ „ Ian.-Iulie „ „ „	93.45	93.75
4.2	„ „ în hârtie, Febr.-Aug. „ „ „	97.40	97.75
4.2	„ „ argint April-Oct. „ „ „	97.40	97.75
4	Losuri din 1860 à fl. 500—	158.25	160--
4	„ „ 1860 à fl. 100—	211--	214.50
4	„ „ 1864 à fl. 100—	272.50	271--
4	Renta austr. aur., scut. de dare	114.60	114.75
4	„ „ Cor. „ „ „ „	93.50	94--
3 1/2	„ „ de invest. „ „ „ „	84.40	--
C. Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	90.60	91.10
5	„ „ Viena	101.95	--
6	„ bulgar p. căi ferate din 1892 à frs 125	120--	--
2	Imprumut Temeș-Bega din 1897	96--	96--
D. Serisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	94.90	--
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	97.40	98.40
4	„ „ 50 ani în coroane	98.65	99.15
4 1/2	Banca comer. ung. Pesta în fl.	99.75	99.75
4	„ „ „ „ în cor.	93--	93--
4 1/2	Obl. com. banca ung. Pesta cu 10% premie	104.50	103.75
4	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	93--	93--
4	Seris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	93--	93--
4	Obl. com. „ „ „ „ în cor	93--	93--
4	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	--	104--
4	Seris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	92.30	93.25
4 1/2	Banca hipotecară ungară în cor.	99.50	99.50
4	„ „ „ „ „ „ „	93--	93--
4	Obl. cu premii Banca ung. hip. à K 100	--	99--
5	„Albina“, Sibiu	--	101--
4 1/2	„ „ „ „ „ „ „	--	99--
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiu,	99--	99.25
4	„ „ „ „ Brașov	92.75	92.75
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu,	101--	101--
4 1/2	„ „ „ „ „ „ „	99	99--
4	„ „ „ „ „ „ „	93--	93--
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din 1880 à fl. 100	279--	--
3	Impr cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din 1889 à fl 100	270--	--
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot	248.50	253--
2	„ „ sârbesc à fres 100 —	89--	103--
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100	266.50	--
—	Basilica—Budapesta à fl. 5—	22.60	25--
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—	476--	485--
—	Buda, comuna à fl. 40—	222--	230--
—	Pálffy, à fl. 40—	201--	212--
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	55.60	55.50
—	„ ungară, à fl. 5—	32.50	33--
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—	504--	500--
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	--	8.50
—	Lozuri „Jó sziv“, à fl. 4—	--	12.50
F. Valute.			
—	Galbini imper. pr. bucată	11.39	11.43
—	20 franci aur	19.08	19.10
—	20 marce aur	23.49	23.49
—	Sovereigns pr bucată	24--	--
—	Ruble hârtie per bucată	2.53	2.54
—	100 Marce hârtie	117.25	117.28
—	100 franci hârtie	--	95.55
—	100 lire hârtie	94.85	95.15
—	100 lei hârtie	--	95--

„Insoțire pentru valorizarea laptelui” în Săliște.

C O N V O C A R E.

Membrii „Insoțirii pentru valorizarea laptelui” în Săliște sunt invitați la

a II-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 14 Martie st. n. a. c., la 11 oare a. m., în sala de ședințe a primăriei comunale din Săliște, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale prin numirea unui notar și alegerea alor 2 verificători ai procesului verbal.
2. Prezentarea situațiunii financiare sumare a contului bilanț și contului profit și pierderi pentru anul 1908.
3. Censurarea acestor conturi, hotărâre asupra lor și absolvarea de răspundere a direcțiunii și a consiliului de supraveghiere.
4. Întregirea prin alegere a locului devenit vacant în direcțiune. Nr. 74 (1-1)
5. Alegerea consiliului de supraveghiere.

Membrii, cari voiesc a lua parte la adunare cu vot decisiv sunt poftiți a-și depune libelele de membru la cassa primăriei comunale din Săliște pe lângă revers până în 13 Martie st. n. a. c., la 10 oare a. m. Se remarcă, că insoțirea a avut cu finea anului 1908 353 membrii, de ieșit nu a ieșit nimeni și nici părți fundamentale nu s'au abzis.

Părți fundamentale până la finea anului 1908 au fost subscrise 353 în valoare nominală de K 14,120. Săliște, în 19 Februarie 1909. **Direcțiunea.**

Activa.	Bilanț cu 31 Decemvrie 1908.		Pasiva.		
	K	f			
Cassa în număr	37	89	Depunerile de membru, capital social	5,162	22
Bon la cassa de păstrare poștală	233	31	Fondul de rezervă	383	36
Bon la cassa de păstrare, Săliște	10,004	32	Împrumut dela Cassa de păstrare Săliște	5,000	—
Depuneri spre fructificare	1,174	17	Prețul rămătorilor	12	285
Diverși debitori	8,515	19	Diverși creditori	8	12
Utensilii	3.128	28			
după amortizare de	454	46			
Spese de fondare	329	37			
după amortizare de	129	37			
	22,838	70		22,838	70

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.		
	K	f			
Prețul laptelui cumpărat	7,638	94	Prețul untului vândut	8,539	41
Spese de administrare	2,066	61	Prețul produselor laterale	2,219	09
Salare	833	27	Interese dela cont-curent	463	65
Interese după depunerile de membru	99	50			
Amortizări din utensilii	454	46			
Amortizări din spese de fondare	129	37			
	11,222	15		11,222	15

Săliște, în 31 Decemvrie 1908.

Direcțiunea:

Ioan Chirca m. p., viceprezident. Constantin Herția m. p., conducător administrativ. Ioan Pavel m. p.
 Petru I. Comșa m. p. Ioan St. Banciu m. p.

Subsemnatul consiliu de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în regulă și în consonanță cu registrele Insoțirii.

Săliște, la 19 Februarie 1909.

Nicolau Hențiu m. p., prezident. Dumitru Lăpădat m. p. Petru Giura m. p.
 Iuliu Crișan m. p. Constantin Criștiu m. p.

„PORUMBĂCEANA“, cassă de economii, societate pe acțiuni în Porumbacul-inferior.**CONVOACARE.**

Domnii acționari ai cassei de economii „Porumbăceana“, societate pe acții, conform §-lui 16 din statute, se invită la

a VIII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Porumbacul-inferior la 20 Martie st. n. 1909, la 11 oare înainte de amezai în școala confesională.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anului 1908, raportul comitetului de supraveghiere și votarea absoluturului pentru direcțiune și comitetul de supraveghiere.
2. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere pro 1909, eventual stabilirea de salare.
3. Deciziune asupra împărțirii profitului curat. Nr. 78 (1—1)
4. Amovarea unui membru din direcțiune.

Domnii acționari cari voiesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiat, în sensul §-lui 17 din statute, sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu o zi înainte de adunare, la cassa societății, pe lângă revers.

Porumbacul-inferior, în 13 Februarie 1909.

Direcțiunea.

Activa — Vagyon.	Contul Bilanțului cu 31 Dec. 1908. — Mérleg számla 1908. dec. hó 31-én.	Pasiva — Teher.	
	K f	K f	
Cassa în număr — Készpénz	9,663·74	Capital social — Részvénytőke	40,000·—
Cambii escontate — Leszámitolt váltók	440,479·—	Depun. spre fructificare — Takarék betétek	375,157·93
Imprum. hipotecare — Jelzálog kölcsönök	49,613·—	Fondul de rezervă — Tartalékalap	22,434·74
Impr. pe obligat. — Kötelezvény kölcsönök	22,647·—	Fondul de pensiune — Nyugdíjalap	840·—
Efecte — Értékpapírok	1,220·—	Scopuri de binefacere — Jótékonyalap	591·91
Mobilier — Felszerelés	758·47	Int. trans. anticipate — Átmeneti kamatok	3,843·09
10% amortizare — 10% leírás	75·85	Reescont — Visszleszámitolás	76,866·—
Diverși debitori — Adósok	2,060·—	Profit curat — Tiszta nyereség	6,631·69
	526,365·36		526,365·36

Eșite — Kiadások.	Contul Profit și Pierdere — Nyereség és Veszteség számla.	Intrate — Bevételek.	
	K f	K f	
Interese: — Kamatok:		Interese: — Kamatok:	
pentru depun. spre fruct. — betétek után	18,987·20	la cambiile escontate — leszámított vál-	
pentru reescont — visszleszámitolás után	3,172·40	tók után	26,917·02
Spese: — Költségek:		dela imprumuturi pe obligațiuni — köte-	
de birou — irodai	836·26	lezvények után	3,930·96
salare — fizetések	2,897·—	de întârziere — késedelmi	5,966·—
Chirie — Házbér	200·—	Proviziuni — Jutalékok	1,635·09
Contribuțiune: — Adók:		Transcrieri de acții — Részvény átíratási díj	16·—
directă și comunală — állami és községi adó	2,890·47		
10% la interesele depunerilor — 10% be-			
tėti kammat után	2,750·32		
Competințe de timbru — Bélyeg illeték	23·88		
Amortizare din mobilier — Leírás a felsze-			
relés számlán	75·85		
Profit curat — Tiszta nyereség	6,631·69		
	38,465·07		38,465·07

Porumbacul-inferior, în 31 Decembrie 1908.

Membrii direcțiunii: — Az igazgatóság tagjai:

Ioan Marinescu m. p., președinte — elnök. Dimitrie Mandea m. p. Lazăr Stochiția m. p. Silca m. p.
Ioan Grecu m. p. Ioan Stochiția m. p.

S'au revăzut și s'au aflat în consonanță cu cărțile purtate în deplină ordine. — Felülvizsgáltatott és a teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzóanál találtatott.

Porumbacul-inferior, în 13 Februarie 1909.

Comitetul de supraveghiere. — Felügyelő bizottság:

Ioan Cădea m. p. Ioan Dejenariu m. p. Ieronim Spornic m. p. George Comșa m. p.
Simeon Grădinaru m. p. George Codrea m. p.

„VIITORUL“, institut de credit și economii, societate pe acții în Ocna-Sibiiului.

CONVOCARE.

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii „VIITORUL“, societate pe acții în Ocna-Sibiiului se convoacă la

I-a adunare generală ordinară,

care se va țineă *Duminecă, în 14 Martie 1909 st. n., la 3 ore p. m.,* în localul școlii gr. or. rom. din Ocna-superioară, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale și constatarea acționarilor prezenți.
2. Numirea notarului adunării generale, alor 2 membri pentru verificarea procesului verbal și alor 2 membri pentru supraveghierea scrutiniului.
3. Raportul anual al direcțiunii și comitetului de supraveghiere și aprobarea bilanțului.
4. Propunerea direcțiunii cu privire la împărțirea venitului curat și decideră asupra acesteia.
5. Darea absoluturului pe anul expirat 1908.
6. Alegerea alor 2 membri în direcțiune.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere.
8. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1909.
9. Eventuale propuneri prezentate în sensul §-lui 27 din statute.

Nr. 82 (1-1).

Ocna-Sibiiului, în 2 Februarie 1909.

Direcțiunea.

Activa.	Bilanț cu 31 Decemvrie 1908.		Pasiva.	
	K	f		
Cassa	329	77	Capital societar	50,000—
Cambii	53,422	—	Fondul de rezervă	563-27
Imprumuturi ipotecare	17,410	—	Depuneri spre fructificare	30,817-42
Imprumuturi pe obligațiuni cu caventați	17,530	—	Cambii reescontate	11,691—
Mobilier	420	—	Creditori	572-29
10% amortizare	42	378	Interese transitoare	2,162 55
Capital societar nevărsat	9,014	—	Profit curat	2,277-24
	98,083	77		98,083-77

Spese.	Contul Profit și Perdere.		Venite.	
	K	f		
Interese de depuneri	279	53	Interese de escont	1,123-98
Interese de reescont	320	90	Interese ipotecare	436-61
Spese	562	32	Interese de obligațiuni	308-99
Porto	43	62	Interese după depuneri proprii	957-82
Amortizări	42	—	Proviziuni și competență de scris	698-21
Profit curat	2,277	24		
	3,525	61		3,525-61

Ocna, 31 Decemvrie 1908.

Direcțiunea.

Marcu Jantea m. p.,
director executiv.

Isaia Henteș m. p.,
prezident.

Dr. Nic. Cristea m. p.,
vice-prezident.

Ioan Rebege m. p.,
contabil.

Moise Opreșiu m. p.

Nicolae Vidrighin m. p.

Savu Avram m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând socotelile și confrontându-le cu cărțile le-a aflat în deplină ordine.

Ocna, 7 Februarie 1909.

Comitetul de supraveghiere:

Emil Vințelariu m. p.,
prezidentul comitetului.

Savu Radu m. p.,
membru în comitet.

Iacob Manuil m. p.,
membru în comitet și notar.

George Comșa m. p.

„VLĂDEASA”, institut de credit și economii, societate pe acții în B.-Huedin.

CONVOCARE.

„Vlădeasa”, institut de credit și economii, societate pe acții în B.-Huedin, își va ținea

adunarea generală ordinară a XIII-a,

în 11 Martie st. n. a. c., la 10 oare a. m., în localitatea institutului.

Obiectele adunării vor fi:

1. Deschiderea adunării.
2. Designarea alor 2 notari ad-hoc și alor 3 verificători, cari vor funcționa și ca scrutători.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de reviziune, statorirea bilanțului, deciderea asupra împărțirii profitului curat al anului 1908 și darea absoluturului pentru anul de gestiune 1908.
4. Raportul direcțiunii asupra emisiunii a III-a de acțiuni și luarea de concluz pentru fixarea unui nou termen de subscrieri a acțiunilor neoptate precum și asupra modului de plasare a acestora.
5. Stabilirea pașalului de călătorie a direcțiunii și membrilor de încredere ai filialei, precum și a membrilor din comitetul de reviziune pro 1909.
6. Intregirea prin alegere conform §-lui 42 din statute, a două posturi în comitetul de reviziune vacante prin moarte.
7. Eventuale propuneri intrate în cadrul statutelor §. 29.
8. Inchiderea adunării.

Nr. 81 (1—1).

La aceasta adunare se invită domniile acționari făcându-se atenți la dispozițiile §§. 19 și 20 din statute.

Pentru primirea acțiunilor și edarea documentelor despre depunere în acest an sunt rugate institutele „Bihoreana”, „Patria”, „Albina”, „Silvania”, „Economul”, „Coroana” și filiala „Vlădeasa”, Hida.

Din ședința direcțiunii institutului de credit și economii „Vlădeasa”, ținută în 8 Februarie 1909.

Ioan Pop m. p., prezident.

Iuliu Poruțiu m. p., director executiv.

Active.	Bilanț cu 31 Decemvrie 1908.		Pasive.	
	K	f		
Casa în număr	10,175	25	Capital social	128,526—
Giro-Conto la Banca Austro-Ungară	600—		Fond de rezervă	57,052—
Cambii de bancă	992,080	50	Fond special de rezervă	8,983—
Imprumuturi pe obligațiuni intabulate	277,455	37	Fond de pensiune	22,412—
Imprumuturi pe obligațiuni cu cavenți	171,012	—	Fondul scopurilor filantropice	1,856 10
Credite de cont-curent	360,456	78	Depuneri spre fructificare	985,357 92
Casa institutului (în str. Kossuth)	12,750—		Reescont	254,753—
amortizare	1,000—	11,750—	Dividende neridicate	443 96
Realități de vânzare		469 06	Interese transitoare:	
Efecte		1,000—	la escont	3,142 10
Mobilier	3,044 66		la cambii hipotecare	4,744 72
amortizare	304 54	2,740 12	capital social emisiunea III.	140 13
Spese de fondare a filialei din Hida	2,134 08		la credite fixe	5,984 47
amortizare	711 36	1,422 72	Conturi-curente	313,942 81
Diverși debitori		1,312 31	Diverși creditori	10,071 69
Interese anticipate de reescont		3,071 38	Profit curat	36,165 59
		1,833,575 49		1,833,575 49

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
	K	f		
Salare, bani de cuartir și pașal de călătorie	16,934	16	Profit curat de interese	65,032 98
Spese: de birou, imprimate, registre, telefon etc.	3,606	40	Chirie și arânzi	818 60
Dări	5,868	40	Diverse proviziuni	3,102 92
Amortizări	6,379	90		
Profit curat	36,165	59		
		68,954 50		68,954 50

B.-Huedin (B.-Hunyad), 31 Decemvrie 1908.

Iuliu Poruțiu m. p., director executiv.

C. Căciulă m. p., prim-contabil.

M. Mărincaș m. p., cassar.

Membrii direcțiunii:

Ioan Pop m. p., prezident.

Iuliu Poruțiu m. p.

Ioan Gal m. p.

Stefan Pop m. p.

Luca Lung m. p.

Ioan Martin m. p.

Revăzut și aflat exact.

Membrii comitetului de reviziune:

George Faragó m. p.

Simeon Mărincaș m. p.

Dr. Andreiu Pop m. p.

Ioșif Diamandi m. p., revizor-expert al „Solidarității”.

„TERNOVANA“, inst. de economii și credit, ca soc. pe acții în Tirnova (Krassószörény).

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit, ca societate pe acții „Ternovana“, se invită prin aceasta la

a IV-a adunare generală,

care se va țineă *Duminecă, în 14 Martie 1909 st. n., la 2 oare p. m., în școala gr.-or. rom. Nr. 1 din loc.*

Obiectele:

1. Aprobarea bilanțului, a raportului direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
2. Darea absoluturului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
3. Deciderea asupra întrebunțării venitului curat.
4. Alegerea alor 7 membri în comitetul de supraveghiere.
5. Eventuale propuneri.

P. T. Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunare sunt rugați, conform §-ului 16 din statute, a-și depune acțiunile până la 13 Martie a. c., la 12 oare a. m., la cassa institutului nostru.

Tirnova, în 12 Februarie 1909.

Direcțiunea.

Activa.		Bilanț cu 31 Decembrie 1908.		Pasiva.	
	K	f		K	f
Cassa în numărar	1,886	35	Capital de acții	25,000	—
Cambii de bancă	44,541	—	Fond de rezervă	13,538	50
Cambii cu acoperire hipotecară	55,006	—	Depuneri spre fructificare	46,293	59
Imprumut hipotecar	1,542	—	Reescont	18,257	—
Efecte	245	—	Interese transitoare	824	22
Mobilier	76	—	Profit curat	4,485	45
după descriere	38	—			
Spese de fondare	30	48			
după descriere	15	24			
Diversi debitori	5,125	17			
	108,398	76		108,398	76

Debit.		Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
	K	f		K	f
Interese la depuneri	2,631	19	Interese de escont	7,976	76
Interese de reescont	1,460	91	Interese după imprumut hipotecar	133	26
Dare după interese la depuneri	263	16	Interese de întârziere	595	34
Dare erarială și comunală	1,333	63	Provizioni și taxe scrisuale	2,760	97
Salare	880	—	Venit după efecte	14	—
Spese de cancelarie	372	75			
Descrieri din mobilier	38	—			
Descrieri din spese de fondare	15	24			
Profit curat	4,485	45			
	11,480	33		11,480	33

Tirnova, în 31 Decembrie 1908.

Direcțiunea:

Petru Dalea m. p. Ianes Pagu m. p. Filip Dalea m. p. Constantin Pann m. p.
Ioan Jarcu m. p., director și răspunzător pentru contabilitate.

Aceasta încheiere de socofi am revidat-o și confruntând toate conturile cu cărțile principale și auxiliare le-am aflat în regulă și exacte.

Comitetul de supraveghiere:

Nr. 79 (1—1).

Dr. Petru Mladin m. p., prezident. Rusalin Pagu m. p. Rusalin Bugariu m. p.
Ioan Rusu m. p. Ioan Isac m. p. Rusalin Dalea m. p.

„CORDIANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Fofeldea.

C O N V O C A R E.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „Cordiana“, societate pe acții se invită conform §§-lor 19 și 20 ai statutelor societății la

a XI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Fofeldea (localul institutului), *Duminecă, în 28 Martie st. n. 1909*, după amiază la 1 oară.

Obiectele:

1. *Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anului de gestiune 1908 și raportul comitetului de supraveghiere.*
2. *Distribuirea profitului realizat conform bilanțului.*
3. *Alegerea unui membru în direcțiune, în locul celui eșit după vechime.*
4. *Fixarea marcelor de prezență pentru membrii din direcțiune.*

Domnii acționari, cari în sensul §§-lor 22, 23 și 24 din statutele societății voiesc să participe la adunare în persoană, sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență, cel mult până Vineri, în 26 Martie n. a. c., la 6 oare p. m., la cassa institutului în Fofeldea, la filiala institutului nostru în Agnita, sau la institutul de credit și economii „Albina“ în Sibiu.

Posesorii acțiunilor din emisiunea ultimă au drept de vot numai la adunarea din 1910.

Fofeldea, la 17 Februarie 1909.

Direcțiunea.

Active — Vagyon.	Bilanț cu 31 Dec. 1908. — Mérleg számla 1908. dec. hó 31-én.	Pasive — Teher.	
	K f	K f	
Cassa — Készpénz	4,576 59	Capital — Részvénytőke	120,000—
Cambii de bancă — Bankváltók	495,178—	Fond de rezervă — Tartalékalap	24,127—
Imprumuturi hipotecare — Jelzálogos kölcsönök	62,020—	Depozite spre fructificare — Betétek	276,336 76
Cont-curent — Folyó-számla	3,519 42	Reescont — Visszleszámitolás	103,285—
Realități — Intézeti ház	6,500—	Cont-curent — Folyó-számla	22,537 25
Mobilier — Felszerelés	1,100—	Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	52—
10% amortizare — leírás	110— 990—	Interese transitoare — Átmeneti kamatok	11,902 50
	572,784 01	Profit curat — Tiszta nyereség	9 543 50
			572,784 01

Spese — Kiadás.	Contul Profit și Perdere — Nyereség és Veszteség számla.	Venite — Bevétel.	
	K f	K f	
Interese: — Kamatok:		Interese: — Kamatok:	
după capital social (emis. nouă) — az új kibocsátású részvénytőke után	3,258 30	de escont — leszámított váltók után	29 699 08
de depuneri — betétek után	13 575 83	de imprumuturi hipotecare — jelzálog kölcsönök után	4,480 88
Contribuție directă — Egyenes adó	2,233 09	de cont-curent — folyó számla után	72 02
10% după interese de depuneri — 10% betéti kamatok után	1,645 04	Provizioni — Jutalékok	4,662 70
Chirie — Házbér	480—	Chirie — Házbér	800—
Salare — Fizetések	6,117 60		
Spese (porto, chirie, diverse) — Költségek (postadij, házbér és különfélék)	2,428 32		
Marce de prezență — Jelenléti díjak	323—		
10% amortizare din mobilier — 10% leírás a leltár számlán	110—		
Profit curat — Tiszta nyereség	9,543 50		
	39,714 68		39,714 68

Fofeldea, 31 Decembrie 1908.

Ioșif Lissai m. p., prezident.	Ioan Bonea m. p., viceprezident.	Petrescu m. p., director executiv.	Iacob Nastase m. p., contabil.	I. Maniu m. p. cassar.
Alexe Manuil m. p., membru în direcțiune.	Ioan Precup m. p., membru în direcțiune.	Eliseu Balaban m. p., membru în direcțiune.	Aurel Constantinescu m. p., membru în direcțiune.	

Examinând conturile prezente le-am aflat exacte.

Fofeldea, 24 Ianuarie 1909.

Comitetul de supraveghiere:

Aurel Milea m. p.	Simion Dragoman m. p.	Toma Folota m. p.	Petru Sopa (54) m. p.	Toma Sava m. p.
-------------------	-----------------------	-------------------	-----------------------	-----------------

Raportul comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat în decursul anului trecut de mai multeori cărțile și valorile institutului „Cordiana“ atât la Centrala de aici, cât și la Filiala din Agnita și am aflat totdeauna cea mai bună ordine.

Bilanțul anual și Contul „Perderi și Profite“ pe anul de gestiune 1908 l-am examinat și l-am aflat în deplină ordine cu registrele principale și auxiliare ale institutului, cu cari consună întru toate.

Deci Vă propunem a da absolutul direcțiunii pentru anul de gestiune 1908.

În privința împărțirii profitului curat ne alăturăm întru toate la propunerile direcțiunii.

Fofeldea, 17 Februarie 1909.

Aureliu Milea m. p., prezident.	Petru Sopa (54) m. p.	Toma Sava m. p.	Toma Folota m. p.	Simion Dragoman m. p.
---------------------------------	-----------------------	-----------------	-------------------	-----------------------

„DACIA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie.

Activa.		Bilanț cu 31 Decembrie 1908.		Pasiva.	
		K	f		
Cassa în număr			5,200 44	Capital social	100,000—
Efecte publice			37,074 69	Fond de rezervă	42,000—
Cambii de bancă	507,678—			„ filantropice	561 29
după abscrieri	2,500—	505,178—		„ de penziuni	200—
Cambii cu acop. hip.		104,666—		Interese anticipate	6,771 75
Izvorul mineral		50,367 78		Cambii reescomptate	291,368—
Debitori, int. rest. și trans. de reesc.		43,370 49		Depuneri spre fructificare	264 752 45
Realități		15,591 58		Dividende neridicate	825—
Mobilier	1,968 30			Pro-Diversi	1,996 39
după abscrieri	196 80	1,771 50		Depozit de casă	4,144 02
Timbre, proteste și vadiu anticipat		2,999 35		Conturi-curente	41,402 50
Conturi-curente		3,914 35		Profit curat	16,112 78
		770,134 18			770,134 18

Eșite.		Contul Profit și Pierdere.		Intrate.	
		K	f		
Interese: pentru depuneri		12,963 94		Profit transportat	600 62
pentru cambii reescontate		22,491 60		Interese: dela cambii cu garanți	56,920 36
conturi-curente		2,682 31		dela cambii cu acop. hip.	9,645 39
Spese: salarii		5,730—		dela efecte publice	114 76
chirie		800—			
porto		368 78			
diverse spese		1,490 58			
Contribuție: directă		3,148—			
de 10% după int. dep.		1,296 39			
Amortizare: din mobilier		196 80			
Profit curat		16,112 78			
		67,281 13			67,281 13

Orăștie, la 31 Decembrie 1908.

Dr. Muntean m. p., director executiv.

N. Opincar m. p., prez.

Simion Corvin sen. m. p.

Vas Sintion m. p.

Buzdugan m. p., secretar-contabil.

Ioan Olariu m. p.

Iosif Bogdan m. p.

Revăzut și aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Nr. 75 (1—1).

Orăștie, la 2 Februarie 1909.

Ioan Botean m. p.

Constantin Dăncilă m. p.

Ioan Lăzăroiu m. p.

„FURNICA“, casă de economii, societate pe acții în Făgăraș.

Activa.		Bilanț cu 31 Decembrie 1908.		Pasiva.	
		K	f		
Cassa în număr			7,609 24	Capital social: 300 acții à K 400	120,000—
Cambii de bancă		1,325,550 56		Fondul de rezervă	60,000—
Credite cambiale cu asigurare hipotecară		254,331—		Fondul de garanță	32,340—
Imprumuturi pe obligațiuni cu caventați		33,662—		Fondul de penz. al funcțion.	37,194 06
Credite de Cont-Curent		49,119 21		Reescont	195,779 26
Efecte publice		85,819 10		Depuneri spre fructificare	1,316,630 62
Casele societății		50,000—		Interese transitoare anticipate	25,553 59
Diverse conturi debitoare		6,850 33		Dividende neridicate	112—
Mobilier	3,061 43			Diverse conturi creditoare	2,472 18
după amortiz. de 10%	306 14	2,755 29		Profit curat	25,815 02
		1,815,696 73			1,815,696 73

Debit		Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
		K	f		
Interes: pentru depuneri spre fructificare		59,719 47		Interese: dela cambii de bancă	91,502 12
pentru cambii reescontate		7,756 82		dela credite cambiale cu asigurare hipotecară	16,035 39
Spese: Spese de birou		1,917 51		dela imprum. pe oblig. cu caventați	2,287 26
salare		9,900—		dela efecte publice	2,683 10
bani de quartir		1,200—		dela credite de Cont-Curent	2,950 95
marce de prezență		1,402—		Chirie: dela casele societății	3,674—
Contribuție: directă		5,471 07		Taxe pentru transcriere de acții	144—
10% la interesele dela depuneri		5,971 95		Provizioni	970 38
arunc. comunal și comitatens		3,812 53		Asigurări	439 64
Amortizare: 10% din mobilier		306 14		Monede	155 75
Profit curat		25,815 02		Diferința decurs dela efecte	468 80
		123,272 51		Venit dela realități	1,961 12
					123,272 51

Făgăraș, în 31 Decembrie 1908.

Mateiu C. Jiga m. p., director executiv.

Iacob Macaveiu m. p.

Alexandru Belle m. p.

Dominic Rațiu m. p.

Direcțiunea:

Nicolae Borzea m. p.

Ioan Dejenariu m. p., contabil.

Dr. Teodor Popescu m. p.

Maximilian Receanu m. p.

Subscrisul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului

Făgăraș, în 16 Ianuarie 1909.

Comitetul de supraveghiere:

Nr. 77 (1—1)

Nicolau Aron m. p.

Nicolau Clonța m. p.

Gavrilă Cornea m. p.

Dr. Ioan Șenchea m. p.